

I CHRISTIAN VAUPELLS FODSPOR – registrering af bemærkelsesværdige danske træer¹

af
Helle Serup, forstkandidat
Øster Allé 25 lejl. 62
2100 København Ø

IN CHRISTIAN VAUPELL'S FOOTSTEPS – Registration of Remarkable Danish Trees

Key words: Remarkable trees, forest history, tree register, dendrology.

På hovedgaden i Farum lige ved Det gamle Apotek står resterne af en bemærkelsesværdig gammel lind. Det var tidligere et stort træ, men nu står kun en hul stamme tilbage. Træet knækkede i 1987 og blev savet ned i 1,5 m's højde. Endnu er linden livskraftig, for den skyder frodigt og har fået ny krone. Træet var tidligere Farums bytræ. Det var her beslutningerne om livet i landsbyen blev taget. Det var i lindens skygge, at det blev afgjort "hvornaar Marken skulde pløjes, naar Sæden skulde saas, Markerne hegenes, Leddene lukkes, Kvæget slippes løs eller Sæden høstes" (Tholle, 1927). Sagnet fortæller, at der er manet en lindorm ind i eller ned under træet. Lindormen får lov at brøle én gang for hvert 100 år. Når den har ligget der i 300 år og brøler tre gange, vil den bryde ud, vælte træet og anstifte ulykker. For nogle år siden hørte en gammel mand den brøle to gange, så endnu kan Farum leve i fred nogle år ... (Lidegaard, 1996).

Historien om Lindormetræet er blot en af mange interessante træhistorier, der findes i Dansk Træregister. Det nyoprettede register findes på Arboretet i Hørsholm og er det seneste forsøg på at registrere bemærkelsesværdige træer i Danmark.

Christian Vaupell og det senere arbejde

Første gang, et sådant arbejde blev forsøgt, var tilbage i midten af 1800-tallet af botaniker og skovhistoriker Christian Vaupell. Hans hovedværk "De danske Skove" udkom i 1863, og eftertiden har karakteriseret bogen som "et pragtværk" og forfatteren med ordene "'De danske Skove" vil, i alt Fald hos Skovbrugerne, altid sikre ham en Plads i Første Række blandt de Naturforskere, der har bidraget til forståelse af Skovnaturen ..." (Nielsen, 1986)². I bogen beskrev Vaupell blandt andet bøgens indvandring, kampen mellem bøg og eg og

Fig. 1. Lindormetræet i Farum. Maj 1996. Foto H. Serup.

træarternes krav til voksested. Bogen indeholdt - som noget ganske nyt for sin tid - illustrationer. Nogle få af dem var gengivelser af store, gamle egetræer, og i teksten var der udførlige beskrivelser af træerne og angivelse af deres mål. P. C. Nielsen skrev således i en mindeartikel i 100 året for Vaupells død følgende: "Vaupell opsøger på sine ture vore kæmpeege. Fra hans hånd har vi de første pålidelige beskrivelser i litteraturen af vore tusindårige ege. Med hans sans for nøjagtighed får vi vore ældste mål på mange af disse træer" (Nielsen, 1986). Billedet på bogens titelblad af "en af Dyrehavens skønneste Ege" er siden anvendt i adskillige værker, og træet har fået navn efter Vaupell³. "De danske Skove" skabte en øget interesse herhjemme for store og gamle træer. Ved den første internationale skovbrugsudstilling i Edinburgh i 1884 blev der udstillet fotografier af danske træer blandt andet store ege fra Vemmetofte (Prytz, 1886), og i 1880-erne udkom Axel Schovelins "Mærkelige gamle danske Træer, navnlig Ege og Bøge", syv mapper med hver tre raderinger af forskellige træer.

I 1879 opfordrede Joh. Lange og P. E. Müller til med følgende ord at registrere og frede "mærkelige Træer og Trægrupper". "Vi tillade og derfor, ... , at rette den indstændige Begjering til Skov- og Havedyrkere, Private saa vel som Statsembedsmænd, at de, saa vidt det staaer i deres Magt, ville frede om de ved Størrelse, Formskjønhed eller Alder særligt mærkelige Træer eller Trægrupper, til hvilken som helst Art de end maatte høre, og at de ville henlede Opmærksomheden paa slige Træers Tilværelse, enten ved en trykt Beskrivelse, med Angivelse af deres Størrelse og formodede Alder, eller ved skriftelige Meddelelser til en af os..." (Lange & Müller, 1879). På dette tidspunkt var der stor interesse for at bevare og undersøge forhistoriske og historiske kulturminde-mærker, mens naturminde-mærkerne (læs: træerne) blev overset. Opfordringen gav ikke mange bidrag, og i stedet berejste Lange selv adskillige skove, haver og parkanlæg og registrerede ca. 1.000 træer fordelt på 80 slægter (Lange, 1885; Lange, 1892; Lange, 1893). En fotosamling fra Langes arbejde opbevares i dag på Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum i Hørsholm.

I vort århundrede er interessen for træerne dukket op med mellemrum. I 1920-erne tog Dansk Skovforening ideen om en registrering af store træer op og publicerede en række artikler om gamle ege (Bang, 1927; Buchwald, 1926; Dansk Skovforening, 1925; Konradsen, 1928). Udgangspunktet for mange af træerne var Vaupells beskrivelser. Siden er der blevet skrevet mange artikler om enkeltstående og specielle træer, men først i 1978 udkom et større værk, der blandt andet omtalte de særprægede træer: V. J. Brøndegaards danske etnobotanik

DE DANSKE SKOVE

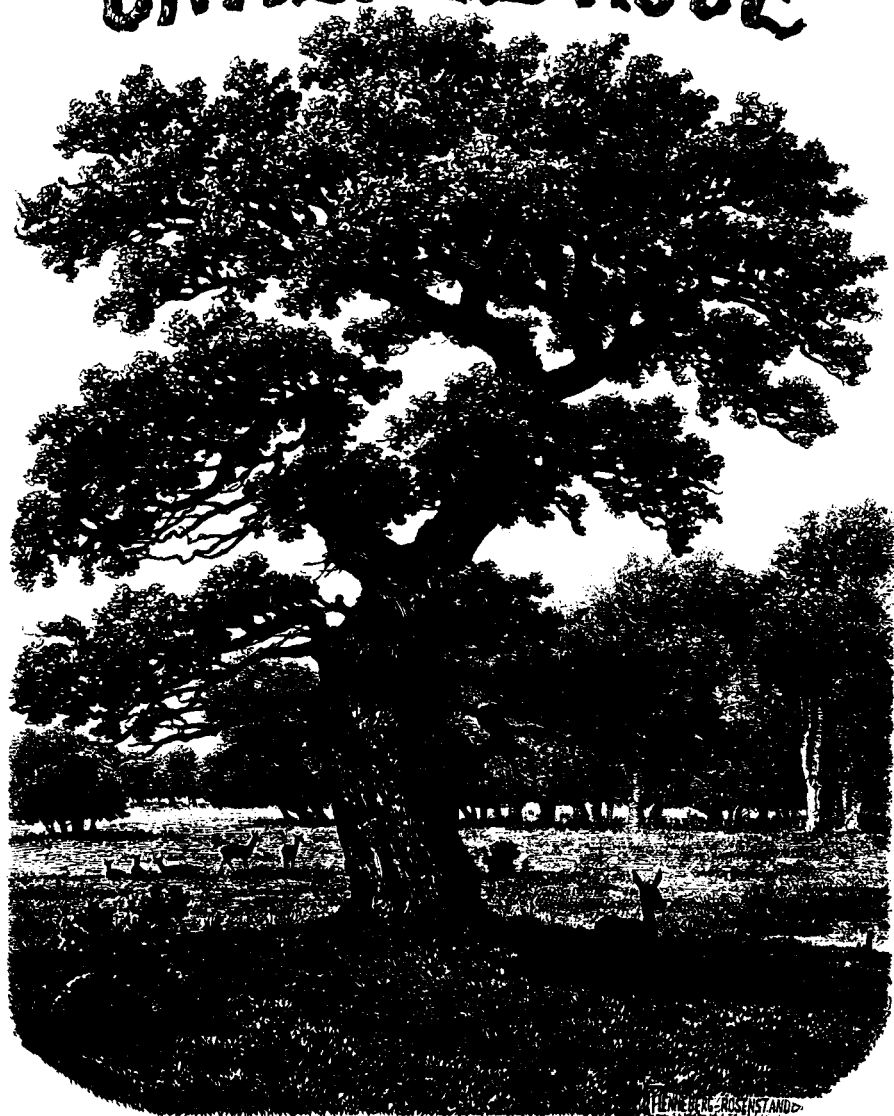

Fig. 2. Vaupells Eg i Dyrehaven. Titelbladet til Vaupells "De danske Skove" fra 1863.

“Folk og flora”. I dette firebindsværk omtalte Brøndegaard ikke mindre end 286 navngivne ege og 220 navngivne bøge foruden en mængde andre træer, der af den ene eller anden grund fortjente særskilt omtale. Interessen for Danmarks bemærkelsesværdige træer er stadig levende, måske mere nu end tidligere. I 1995 udkom således bogen “Berømte danske træer” skrevet af Helge Qvistorff. Den indeholder beskrivelser og illustrationer af 66 af de mest kendte træer. Senest er udkommet en anden spændende bog om emnet: Mads Lidegaards “Danske træer fra sagn og tro” med beskrivelser af ikke mindre end 550 forskellige træer fordelt over hele landet.

Som det fremgår af ovenstående har de bemærkelsesværdige træer herhjemme været genstand for interesse gennem de sidste godt hundrede år, men der er ikke forsøgt en samlet og central registrering før nu, hvor Dansk Træregister er blevet etableret.

Fig. 3. Dansk Træregisters logo. Tegnet af A. Nordentoft og H. Serup.

Dansk Træregister

Dansk Træregister blev oprettet i foråret 1996, og det har følgende formål:

- At indsamle oplysninger om bemærkelsesværdige danske træer.
- At bevare oplysningerne for eftertiden.
- At udbrede kendskabet til de bemærkelsesværdige danske træer.

Dette foregår ved at lokalisere og identificere træerne, foretage målinger af omkreds og højde, beskrive træerne samt at indsamle publiceret såvel som upubliceret materiale om træerne. Oplysningerne bevares i registret, og kendskabet til træerne udbredes ved blandt

DANSK TRÆREGISTER

Artikelnr.: 103

Forfatter.: Nielsen, P. C. (1973)

Titel.: Kæmpege og tjørneskov i Jægersborg Dyrehave.

Tidsskrift.: Dansk Dendrologisk Årsskrift, bind 3, hæfte 3.

Forlag.: Dansk Dendrologisk Forening.

Sidetallet.: 296- 312

Stikord.: :

EG, TJØRN, JÆGERSBORG, DYREHAVE, INGEBORG FREDERIKSEN, SKOVFOGEDEGEN, ULVEDALSEGEN, ØRNEKULSEGEN, HJORTEKILDEEGEN, VAUPELLS EG, CHRISTIAN V'S EG, ENGLÆNDEREGEN, VAUPELL, TEATERLINDEN.

Fig. 4. Artikel nr. 103. Udskrift fra Dansk Træregister.

andet at sikre offentlig adgang til registrets oplysninger via forespørgsel til Arboretet.

Dansk Træregister består overordnet af to uafhængige databaser: En kildebase og en træbase. I kildebaseren er opført de skriftlige kilder (artikler og bøger), der beskæftiger sig med bemærkelsesværdige træer. Til hver enkelt artikel eller bog er knyttet stikord, der beskriver indholdet af kilden (se fig. 4). Det er således muligt, at søge på bestemte stikord som f.eks. "Kongeeg" og derefter få en liste ud over samtlige indtastede kilder, der beskæftiger sig med Kongeegen. På nuværende tidspunkt er der indtastet 112 skriftlige kilder. Det er muligt på længere sigt at udvide kildebaseren til også at indeholde ikke-skriftlige kilder.

Træbasen indeholder oplysningerne om de individuelle træer (se fig. 5). For hvert enkelt træ registreres: Trænummer (gives automatisk af systemet), trætype (løv eller nål), familie, slægt, art (evt. underart), dansk navn, kaldenavn, landsdel, amt, kommune, by, distrikt, skov, voksested, positionsangivelse med længde- og breddegrader (hvis positioneringsudstyr er tilgængeligt), højde, omkreds, diameter, målehøjde (hvis forskellig fra 1,3 m), måledato, groet (tidspunkt for plantning, såning eller selvfornyelse hvis det er kendt), alder (hvis den er kendt), bemærkninger (incl. beskrivelse af træet), sagn eller tradition (hvis en sådan er kendt), foto med billednummer (gives automatisk af systemet), motiv, lys- eller papirbilled, sort/hvid eller farve, format, årstid for optagelse og fotograf. Der kan søges på alle disse oplysninger således, at man f.eks. kan finde alle bøgetræer i Frederiksborg Amt. Basen indeholder på nuværende tidspunkt oplysninger om 113 træer.

DANSK TRÆREGISTER

Træ-nr.: 69
Trætype: Lovtræ
Familie: FAGACEAE
Slægt: QUERCUS
Art.: ROBUR
Dansk navn.: STILKEG, ALM. EG
Kaldenavn.: ULVEDALSEGEN, TEATEREGEN

Geografiske oplysninger

Landsdel: SJÆLLAND
Amt.: KØBENHAVN
Kommune: LYNGBY-TÅRBÆK
Distrikt: JÆGERSBORG
Skov.: JÆGERSBORG DYREHAVE
Voksested. .: NV for Dyrehavsbakken i Ulvedalene mellem Teaterbakken og
Kamelryggen lige V for Ulvedalsvej.

Foto.: X

Målinger. . .:

Måledato	Groet	Alder	Højde (m)	Omkr. (cm)	Diam.	Målehøjde
/ -1983	-	-		980	311	* 150
31/ 5-1996	-	-	21,50	1035	329	

Bemærkninger:

Beskrivelse (31.05.1996): Træet helt hult, kun yderste skal tilbage 3/4 rundt, stor del af toppen knækket ned, mest krone mod SØ, enkelt stor gren mod NV.

Sagn eller Tradition:

Egen var i begyndelsen af dette århundrede midtpunkt for et friluftsteater, hvor "Der var engang", "En Skærsommernatsdrøm" og andre spil er blevet opført. Traditionen med friluftsteater blev taget op igen i 1996 i anledning af Kulturbry 96 med opførelsen af "Elverhøj".

Billedbeskrivelse:

Billednr. . .: 75

S, hele træet med Teaterbakken bagved og en nybygget tilskuertribune.

Lysbilled: X Papirbilled: Farve: X Sort/hvid: Format:
Årstid. .: Forår: X Sommer: Efterår: Vinter:
Fotograferet af.: HELLE SERUP

Billednr. . .: 76

NV, kig ind i den hule stamme, der bliver brugt til lyssætning under opførelsen af "Elverhøj".

Lysbilled: X Papirbilled: Farve: X Sort/hvid: Format:
Årstid. .: Forår: X Sommer: Efterår: Vinter:
Fotograferet af.: HELLE SERUP

Fig. 5. Træ nr. 69, Ulvedalsegen. Udskrift fra Dansk Træregister

Dansk Træregister er kun i sin vorden. Der kan indføres adskillige andre slags informationer som f.eks. oplysninger om frøkilde eller blomstringstidspunkt, hvilket kan have betydning for have- eller parktræer. Systemet kan således udbygges til at indeholde informationer, der er relevante for det enkelte træ. På længere sigt er det håbet, at udvide det nuværende register med et digitalt billedregister, så foto af de enkelte træer kan lægges ind. Indtil da opbevares billederne på traditionel vis.

Hvad er et bemærkelsesværdigt træ?

Svaret på dette spørgsmål er på én gang enkelt og u håndterligt. Et bemærkelsesværdigt træ er et træ, der er værd at bemærke. Men hvad er det, der gør et træ værd at bemærke? Det afhænger af øjnene, som ser. Kunstneren, skovdyrkeren, vandreren, dendrologen, naturaktivisten og folkloristen kan alle blive enige om at kalde en lang række træer for bemærkelsesværdige, men der vil også være træer, som de tillægger forskellig værdi. For at sikre en ensartet tolkning af "bemærkelsesværdig" i forhold til registret er her opstillet nogle kriterier. Det enkelte træ skal opfylde mindst et af kriterierne for at blive medtaget i registret.

Træet har **historisk** betydning ved at

- være navngivet efter lokalisering.
- have eller have haft en vigtig funktion.
- være sat til minde om eller have forbindelse med en historisk person eller en historisk begivenhed.

Træet har betydning som **sagntræ/helligtræ** ved at

- have forbindelse til gudeverdenen.
- være lykkebringende og kunne opfylde ønsker.
- være skæbnebestemmende.
- være helbredende.
- være frugtbarhedsgivende.
- have forbindelse til de afdøde.

Træet er **botanisk** interessant ved at

- være et rekordtræ.
- have et ejendommeligt udseende.
- have stor betydning for det omgivende landskab.
- have stor betydning indenfor forædling.

Der er intet krav til voksested. Træet kan stå i by eller på land, i skov, have eller park, ved vej eller på mark, i hegn eller krat.

En del træer, som ifølge ovenstående er selvskrevne til registret, er døde eller døende. De kan ikke registreres på almindelig vis, da der ikke er noget at måle på, men registrets værdi som historisk kilde vil øges betydeligt ved også at inkludere disse træer. Tiden har blot indhentet træerne, som det før eller siden sker med alle registrets træer. Registret er konstrueret til enkelttræer, men træer i grupper kan også medtages. Det kan ske, hvis træerne som gruppe kommer ind under et af ovenstående kriterier, og de i øvrigt ikke har karakter af bevoksning.

Hvornår er et træ et træ? Træer kendes fra andre vedplanter ved deres størrelse og forgrening. I registret medtages alle træarter. Buske som f.eks. tjørn, hylde, syren og guldregn kan også registreres. Kriteriet her er, at kan planten antage træform, betragtes den som et træ og tages med i registret.

Personlige værditræer som f.eks. barndommens klatretræ eller det gode æbletræ i haven kan ikke, med mindre det opfylder et af ovenstående kriterier, medtages i registret. Træet skal have værdi for flere mennesker, uden det i øvrigt er muligt at definere det præcise antal på "flere mennesker".

Lytterege, Datobogen og andre bemærkelsesværdige træer

Som skrevet i indledningen er historien om Lindormetræet i Farum en af mange. Herunder følger flere eksempler på træer registreret i Dansk Træregister.

På Rungstedlund står et ungt egetræ i en lille indhegning. Det blev plantet den 18. november 1958 af Karen Blixen. Træet er afkom af Snoegen i Jægerspris Nordskov, og det blev plantet som et symbol på den natur- og livsglæde, der fik 80.000 radiolyttere til hver at bidrage med en krone til Rungstedlundfonden. Fondens penge blev brugt til at oprette et fuglereservat på Rungstedlunds jorder for at give trækfuglene et fristed og "for at også om hundrede år børn skal lege tagfat i græsset, unge mennesker kysse hinanden og gamle folk hvile sig i skyggen. Og for at alle skal tænke, at her er smukt, og at de er lykkelige" (Lidegaard, 1996). Den 6 m høje eg står i en lille bevoksning tæt omgivet af tjørn, roser, hvidklo og småtræer af ask og ær ude på en mark nordvest for parken.

I Kirkeskoven ved Krogerup i Humlebæk står resterne af en gammel bøg kaldet Datobogen eller Bondos Bøg. Træet blev kendt for at springe ud en til to uger før skovens andre bøge. I 1914 begyndte

skovrider O. Bondo at skære datoen for bøgens udspring ind i barken og fortsatte denne praksis i 40 år. Den tidligste dato var den 15. april 1945 - et symbolsk år for tidligt udspring. Træet var genstand for dyrkelse netop p.g.a. sit tidlige udspring, og man kunne finde mønster stukket ind i hulninger ved roden (Lidegaard, 1996). I dag er kun en hul og brandhærget tre meter høj stub tilbage.

I Fælledparken i København står et ungt kastanietræ, der udmærker sig ved at have plasticsutter i flotte farver hængende på de nederste grene. Traditionen med suttetræer startede - vist nok - i 1963 i fiskerlejet Gambøt på Thurø i det fynske øhav. En familie var på ferietur, og en af børnene havde nået den alder, hvor det skulle vænnes fra sutten. Forældrene overtalte barnet til at hænge sutten på en lille hyld, så træet kunne overtage sutteriet (Qvistorff, 1995). Siden er hundredevis af sutter i alle regnbuens farver kommet til. I dag findes der suttetræer på Fanø og Tåsinge, i Espergærde, Bagsværd og som nævnt i Fælledparken. Og der er givetvis flere andre steder. Suttetræet er et eksempel på, at gamle forestillinger om træers evne til at indvirke på menneskers liv tages op igen og kommer til udtryk i en ny måde at "dyrke" træerne på.

På den østlige ringmur på Søborg Slotsruin står en stor tjørn, der menes at være en af landets ældste og i hvert fald mere end 400 år gammel. Sagnet fortæller, at man om aftenen kan se dronning Margrethe I sidde under den vældige krone og spinde på guldrok eller gå frem og tilbage mellem to af tjørnene (Lidegaard, 1996). Tjørnen er imponerende. Ved stammebasis har den en omkreds på 3,90 m, og grenene rækker 10 m i vejret.

I Tinghus Plantage i den nordvestlige del af Grib Skov står en gammel lærk. Den stammer fra såning i årene 1776 og 1777. I 1763 kom en af Europas førende forstmænd Johan Georg von Langen til Danmark for at sætte skik på dansk skovbrug. Med sig havde han bl. a. en række nye træarter og blandt dem lærken. Tinghuslærken hører til blandt de første endnu tilbageværende træer af denne træart. I 1923 blev træet omtalt af A. Opperman i "Dyrkning af lærk" som "bevoksningens smukkeste træ" og afbildet som figur 8, et navn lærken også er kendt under. I 1935 opførte C. Syrach-Larsen et stillads omkring lærken og indsamlede pollen til brug for kontrolleret bestøvning af japansk lærk (skilt i skoven ved Tinghuslærken). Det resulterede i 3-4.000 planter af den nye såkaldte hybridlærk, der siden er blevet flittigt brugt i skovbruget. Tinghuslærken står i dag stadig sund og livskraftig, og med sine 39 m i højden og 3,15 m i omkreds må den formodes at være et af Danmarks største lærketræer.

I Rold Skov stod tidligere en gammel bøg med et hul i, Prinsessebøgen, opkaldt efter de tre små prinsesser, der i 1952 kravlede gennem det for at undgå engelsk syge (Lidegaard, 1996). Træer med hul i blev før i tiden betragtet som særlig kraftfulde og omgivet med stor ærefrygt. De blev opsøgt i både forebyggende og helbredende øjemed, og indviklede ritualer skulle overholdes for at opnå den rette virkning. Træet skulle opsøges torsdag aften, personen skulle trækkes nøgen gennem hullet tre gange under fremsigelse af "trylleformuler", det gamle tøj skulle hænges på træet som et offer, og personen skulle tage helt nyt tøj på (Schmidt, 1932). At kravle gennem træet var som en symbolsk genfødsel, hvor alle dårligdomme blev overgivet til træet, men overholdt man ikke ritualerne, kunne man i stedet risikere at pådrage sig sygdomme.

Dansk Træregister har brug for din hjælp

I dag er oplysningerne om vore bemærkelsesværdige træer "spredt for alle vinde", og en stor del af informationen vil - hvis den ikke allerede er det - gå tabt, såfremt der ikke gøres en seriøs indsats for at indsamle den. Vore bemærkelsesværdige træer kan "fortælle" Danmarkshistorie, kultur-, skov- og vegetationshistorie samt historier om tro og overtro, sagn og myter. De udgør en kilde til viden og forståelse af vor egen fortid. Ved at indsamle de mange oplysninger gives der mulighed for gennem fremtidig forskning at øge forståelsen for træerne og deres betydning for mennesket gennem tiden. Ved at udbrede kendskabet til træerne, vil de påskønnes mere. Det vil i sidste ende virke for træerne og deres bevarelse.

Dansk Træregister kan kun komme til at fungere efter hensigten ved et tæt samarbejde med træinteresserede mennesker i hele landet. Træerne står derude, men det er en uoverkommelig opgave at være ene om at indsamle oplysningerne om dem. Der er altså brug for din hjælp.

I årsskriftet ligger et registreringsbilag, der kan anvendes ved indsendelse af oplysninger vedrørende bemærkelsesværdige træer. På bilaget udfyldes så mange felter som muligt. Har du oplysninger om mere end et træ, kan bilaget kopieres, eller oplysningerne skrives ned på et almindeligt stykke papir. Nederst på bilaget er nævnt "foto". Et billede af træet vil være til stor hjælp i registreringsarbejdet, og det vil da indgå i den fotosamling, der allerede er oprettet. Husk at notere hvor billedet er taget, fra hvilken retning og hvornår.

Kildeoplysninger vedrørende træerne er også meget velkomne. Det kan være oplysninger om tidsskrifts- eller avisartikler, bøger eller

sen er registreret skriftlige kilder, der omhandler bemærkelsesværdige træer, og i træbasen ligger samtlige oplysninger om de enkelte træer. Registret er indrettet, så det er muligt at skabe en søgeprofil ved hjælp af søgeord og dermed finde det, man er interesseret i. På nuværende tidspunkt indeholder Dansk Træregister oplysninger om 112 artikler eller bøger og 113 træer.

Vores viden om de bemærkelsesværdige træer er ikke særlig omfattende. Vi kender kun lidt til træernes rolle i forholdet til mennesket gennem tiden. Med de oplysninger, der endnu er tilgængelige, er det måske muligt gennem fremtidig forskning at udvide vores forståelse. Det er derfor vigtigt at modtage bidrag med oplysninger om træer og kilder fra træinteresserede rundt omkring i landet.

Summary

This article is a short version of the author's term paper "The Danish Tree Register - a Tool for Registration of Remarkable Danish Trees", produced in 1996 under the guidance of lecturer Poul Søndergaard of the Arboretum in Hørsholm.

The so-called Dragon-tree (Lindormetræet), an old lime tree in Farum, is used as an illustration to show the wide variety of information recorded in the Danish Tree Register.

The first attempts to register remarkable Danish trees, i. e. trees noteworthy for size or other reasons, date back to the 19th century. The work was started by the botanist and forest historian Christian Vaupell. His book *The Danish Forests* (1863) described a series of big oak trees and gave the first reliable measurements of these trees. His work inspired others, scientists as well as artists, to take an interest in individual trees in the years to follow.

The Danish Tree Register was started in the spring 1996. It records information on trees of special botanical or historical interest, including trees that have played a particular role in popular belief, superstition and tales about the old ways.

The register consists of a database with all the information about the individual trees. If you are interested in a special tree or a special subject in connection with the trees, the register can give you the information you want if you use searchwords to look for it. It is an easy and efficient tool to use. At the moment the register holds information about 112 books or articles and 113 individual trees. Our knowledge of the importance of trees to man in the past centuries, except as a natural resource, is rather limited. That is one of the reasons why it is so important to collect the still existing information. In making such information available, the Danish Tree Register may become a useful tool for future research on Trees and Man.

Litteratur

- BANG, J., 1927: Gamle Ege i Danmark. 4. Gamle Ege paa Oreby og Berritzgaards Skovdistrikt. Dansk Skovforenings Tidsskrift, bind XII s. 16-35.
- BRØNDEGAARD, V. J., 1978: Folk og flora. Dansk etnobotanik. Bind I-IV. Rosenkilde og Bagger.
- BUCHWALD, E., 1926: Gamle Ege i Danmark. Gamle Ege paa Grevskabet Frijsenborg. Dansk Skovforenings Tidsskrift, bind XI s. 22-59.
- DANSK SKOVFORENING, 1925: Gamle Ege i Danmark. I. Indledning. Dansk Skovforenings Tidsskrift, bind X s. 379-382.
- KONRADSEN, O. G., 1928: Gamle Ege paa Pederstrup og Christianssæde. Dansk Skovforenings Tidsskrift, bind XIII s. 222-240.
- LANGE, J. & P. E. MÜLLER, 1879: Opfordring til Fredning af mærkelige Træer og Trægrupper. Tidsskrift for Skovbrug, bind III s. 316-318.
- LANGE, J., 1885: Bidrag til de i Danmark dyrkede Frilandstræers Naturhistorie. Tidsskrift for Skovbrug, bind VIII s. 91-134.
- LANGE, J., 1892: Bidrag til de i Danmark dyrkede Frilandstræers Naturhistorie II. Særtryk af Botanisk Tidsskrift 18. bind, 2. hæfte, s. 1-11.
- LANGE, J., 1893: Tillæg til "Bidrag til de i Danmark dyrkede Frilandstræers Naturhistorie II". Særtryk af Botanisk Tidsskrift, 18. bind, 3.-4. hæfte (en side).
- LIDEGAARD, M., 1996: Danske træer fra sagn og tro. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck. København. 245 s.
- NIELSEN, P. C., 1986: Om Chr. Vaupell og hans hovedværk. I "De danske Skove", anden udgave af Chr. Vaupell. Dansk Skovforening og Forlaget Skipperhoved. 9 s.
- PRYTZ, C. V., 1886: Den internationale Skovbrugsudstilling i Edinburgh 1884. Tidsskrift for Skovbrug, bind VIII s. 177-217.
- QVISTORFF, H. V., 1995: Berømte danske træer. Danmarks Radio Forlaget. København 95 s.
- SARAUW, G. F. L., 1900: Fredning af mærkelige Træer og Trægrupper. Tidsskrift for Skovvæsen, bind XII s. 81-87.
- SCHMIDT, A. F., 1932: Hultræer i Danmark. Danske Studier 1932 s. 54-76.
- SERUP, H., 1996: Dansk Træregister - et værktøj til registrering af bemærkelsesværdige træer i Danmark. Upubl. projektopgave udarbejdet ved Arboretet, Institut for Botanik, Dendrologi og Forstgenetik, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Frederiksberg. 144 s.
- THOLLE, J., 1927: Midsommertræet. Nationaltidende 1.7.1927.

VAUPELL, C., 1986: De danske Skove. Anden udgave. Forlaget Skipperhoved. Fotografisk optryk af første udgave, som udkom på P. G. Philipsens Forlag i 1863. 309 s.

¹ Artiklen er skrevet på baggrund af projektopgaven "Dansk Træregister - et værktøj til registrering af bemærkelsesværdige træer i Danmark", der blev udarbejdet i forårssemestret 1996 under vejledning af lektor, lic. agro Poul Søndergaard, Arboretet i Hørsholm.

² Vaupell nåede ikke selv at færdiggøre "De danske Skove", da han døde forinden af tuberkulose.

³ Vaupells Eg væltede i stormen 6-7/5 1951, men resterne er endnu at se i Dyrehaven.